

אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדעי המדינה

71-199-01 התקשורת בקהילה האירופית - תשס"ז
ד"ר שלמה שפירא

קורס בחירה בתואר שני (2 ש"ש) – מסלול תקשורת

דואר אלקטרוני: sshpiro@mail.biu.ac.il
שעות קבלה: יום שני 18:00 – 16:00 במשרדי המגמה לתקשורת, בניין 109

מטרות ומבנה

מערכות התקשורת באירופה נמצאות בעיצומם של שינויים משמעותיים המושפעים מתהליכי האיחוד הכלכלי, הפוליטי והחברתי של האיחוד האירופי (EU). התפתחויות אלו מאפשרות את פתיחת שווקי התקשורת לפעילות כלל-אירופאית ומעמידות בפני אמצעי התקשורת אתגרים חדשים בכל תחומי פעילותם. הקורס סוקר את תהליכי התפתחותו של האיחוד האירופי, מבנהו ודרכי פעולתו, את התפתחות התקשורת במדינות המרכזיות באיחוד האירופי, ואת תפקידי ומדיניות המוסדות האירופאים בהסדרת ופיקוח תחום התקשורת. כמו-כן עוסק הקורס בסוגיות של בעלות ושליטה על אמצעי תקשורת באירופה, הבטחת תחרות הוגנת וזכויות הציבור, בחינת השפעתם של טכנולוגיות חדשות על שווקי התקשורת באירופה והתפתחותה של תקשורת אירופית על-לאומית. הקורס נותן בידי הסטודנטים כלים אנליטיים ומעשיים להתמודדות עם התקשורת באיחוד האירופי.

מטלות

- נוכחות והשתתפות פעילה** בהרצאות תוך הצגת שליטה בחומר הקריאה. נוכחות בהרצאות תיבדק, והיעדרויות בלתי מאושרות מעל למכסה המותרת על-ידי האוניברסיטה עשויות להפחית באופן משמעותי מן הציון הסופי. בכדי להעשיר את הדיונים וכחלק מן ההשתתפות הפעילה, הסטודנטים מתבקשים להביא לשיעור ולמסור למרצה לפני תחילת השיעור קטעי עיתונות העוסקים בנושאים הקשורים לאיחוד האירופי או למדינות ולתחומים בהם נעסוק. על כל סטודנט/ית לביא לפחות שמונה קטעי עיתונות רלוונטיים במהלך הקורס. נא לרשום על כל קטע עיתונות שם ומספר זהות. מרכיב זה הנו חלק מן ההשתתפות הפעילה ואף יילקח בחשבון לצורך קביעת הציון.
- כתיבת תרגיל** קצר בהיקף של 5-6 עמ' אשר יוגש בראשית הסמסטר השני. התרגיל יעסוק בנושא ספציפי מתוך רשימת נושאים שתחולק בכיתה. לא מן הנמנע כי מספר סטודנטים יבחרו באותו הנושא אך יש להדגיש כי על כל אחד ואחת לעבוד **בנפרד** ולהגיש כמובן עבודה נפרדת **באופן עצמאי**. יש להגיש את העבודה מודפסת ומומלץ לשמור על העתק עד קבלת הציון. הדרכה נוספת בנושא התרגיל תינתן במהלך הסמסטר הראשון.
- בחינה** תיערך בסוף שנת הלימודים. הבחינה תעסוק בחומר ההרצאות והקריאה. במהלך ההרצאות יעשה שימוש גם בחומר אודיו-ויזואלי, יוקרנו קטעי סרטים, הרצאות אורח וכד'. חומר זה מהווה חלק אינטגרלי של הקורס ויוכלל גם בבחינה.

הרכב הציון הסופי

65%	בחינה:
20%	תרגיל כתוב:
15%	השתתפות פעילה:

ביבליוגרפיה

רשימת הביבליוגרפיה בעמודים הבאים מורכבת, כצפוי בנושאים אירופאים, מפריטים בשפה האנגלית. למרות הרצון המובן של סטודנטים להסתמך על תרגומים שונים ומשונים, מומלץ לקרוא לפחות חלק מן המאמרים בשפת המקור כחלק מן ההתנסות בתקשורת אירופית. כמו-כן מומלץ להשתמש באתרי האינטרנט של האיחוד האירופי, המכילים מידע רב ומפורט על נושאים רבים בהם נדון בקורס. רשימת האתרים המוגשת כאן הנה ראשונית ומדגמית בלבד ובמרבית האתרים ניתן למצוא קישורים לאתרים רבים נוספים. ישנם גם מנועי חיפוש העוסקים בנושאים אירופאים.

הקהילה האירופית - תהליכי האיחוד, מבנה ומדיניות

• מבוא היסטורי - נקודת המוצא של אירופה עם תום מלחמת העולם השנייה ושלבי האיחוד הראשונים
Stirk P., A History of European Integration Since 1914, Pinter, London, 1996, pp. 119-154.
תדפיס 7309 (436829)

McCormick J., The European Union - Politics and Policies, Westview, Oxford, 1996, pp. 103-162.
תדפיס 7232 (434359)

- קבלת החלטות וקביעת מדיניות ברמה העל-לאומית
Wallace H. & Wallace W., Policy-Making in the European Union, Oxford University Press, Oxford, 1996, pp. 3-36.
תדפיס 7230 (434101)

התקשורת בשלוש המדינות המרכזיות בקהילה האירופית - בריטניה, צרפת וגרמניה

- בריטניה:

Tunstall J., The Media in Britain, Constable, London, 1993, pp. 237-246.
302.2340942 TUN (59272) (1983 'מהד')

Ostergaard B., The Media in Western Europe, Sage, London, 1997, pp. 244-258.
(403315) MED שמור מדעי המדינה לפי

- צרפת:

Kuhn R., The Media in France, Routledge, London, 1995, pp. 15-47.
(278450) KUH שמור מדעי המדינה לפי

Ostergaard B., op.cit., pp. 56-74.
(403315) MED שמור מדעי המדינה לפי

- גרמניה:

Humphreys P., Media and Media Policy in Germany, Berg, Oxford, 1994, pp. 24-64.
Mass Media and Media Policy in Western Europe (1996)
302.23094 HUM (363336)

Ostergaard B., op.cit., pp. 75-96.
(403315) MED שמור מדעי המדינה לפי

תקשורת אירופית ותקשורת על-לאומית - התפתחות, הסדרה ושיתוף-פעולה

- התקשורת ורעיון אירופה המאוחדת.

Weymouth T. & Lamizet B., Markets & Myths - Forces for Change in the European Media, Longman, London, 1996, pp. 1-8.
302.23094 MAR (403322)

- התפתחות מדיניות התקשורת של המוסדות האירופאים.

Steinfeld C., Bauer J.M. & Caby L., Telecommunications in Transition, Sage, London, 1994, pp. 3-16.
384 TEL (403326)

- תהליכי עיצוב וקביעת מדיניות תקשורת בקהילה האירופית.

Hirsch M. & Petersen V., "Regulating of Media at the European Level", in Siune K. & Truetzschler W., Dynamics of Media Politics, Sage, London, 1992, pp. 42-55.
302.23094 DYN (201352)

- תהליכי ליברליזציה והפרטה בתקשורת האירופית.

Weymouth T. & Lamizet B., op.cit., pp. 12-23.
302.23094 MAR (403322)

- התפתחות מדיניות התקשורת של המוסדות האירופאים.

- איגוד השידור האירופי (EBU) והערוץ האירופי ARTE.

<http://www.ebu.ch> <http://www.arte-tv.com>
אינטרנט

סוגיות בתקשורת בקהילה האירופית

- חקיקה והסדרה תקשורתית - נציבות הקהילה והפרלמנט האירופי.

EC Council Directive of 3 October 1989 on the Coordination of Television Broadcasting Activities ("Television Without Frontiers").

תדפיס 7310 (437109)

- ריכוז שליטה ובעלות באמצעי התקשורת.
Tunstall J. & Palmer M., Media Moguls, Routledge, London, 1991, pp. 105-113.
302.234092 TUN (260488)
- התפתחות שווקי התקשורת באירופה.
Coste-Cerdan N. & Minon M., "The Media Markets in Europe - Evolution Between 1980-1991", in Pilati A. (ed.), Mind, Media Industry in Europe, Libbey, London, 1993, pp. 45-62.
338.473022 MIND (403327)
- מחקר ופיתוח תקשורת בקהילה האירופית.
Schnoering T., "European Telecommunications R&D Systems in Transition", in Steinfeld C., Bauer J.M. & Caby L., op.cit., pp. 140-156.
384 TEL (403326)

אתרי אינטרנט רלוונטיים:

הרשימה הבאה הנה רק הצע קטן מתוך המבחר הנרחב של אתרים העוסקים בתחומים שונים של תהליך האיחוד האירופי. היא באה בכדי לאפשר חיפוש ראשוני ואינה באה כתחליף לשימוש באתרים רבים אחרים. כמעט לכל גוף אירופי ישנו אתר האתר שלו, במקרים רבים משוכלל ומפותח ועם אפשרויות חיפוש טובות. באתרים רבים המוזכרים כאן ישנם גם קישורים (LINKS) לאתרים אחרים הקשורים באותם נושאים. בעת חיפוש חומר באינטרנט יש לשים לב למי שייך, או מי מנהל, את האתר שמצאתם. לצדם של אתרים רשמיים ובעלי תוכן משמעותי ישנם גם עשרות, ואולי הרבה יותר, אתרים פרטיים וגם כאלו המציגים מידע ממקורות לא ידועים ולפעמים יתכן גם שלא נכונים. הערה – אתרים רבים של הקהילה הם בעלי סיומת LU. זוהי מדינת לוקסמבורג בה נמצא החלק המנהלי של הפרלמנט האירופי ושם גם מחזיקים שרתים רבים של הקהילה. אם אתם נתקלים באתרים נוספים רלוונטיים נא למסור את כתובת האתר למרצה. תודה רבה.

רשימת אתרים:

פורטל הכניסה של האתר הרשמי של הקהילה האירופית:

<http://europe.eu.int>

אתר מרכזי לקישור וחיפוש מידע על כל תחומי הקהילה האירופית:

<http://www.europeonline.com/int/cce/index.htm>

נציבות הקהילה האירופית:

<http://europa.eu.int/comm/index.htm>

הפרלמנט האירופי:

<http://europarl.eu.int>

מועצת השרים:

<http://ue.eu.int/en/Info/index.htm>

איחוד השידור האירופי EBU:

<http://www.ebu.ch>

אתר החקיקה של הקהילה בנושאי הסדרת תקשורת ("טלביזיה ללא גבולות"):

http://europe.eu.int/eur-lex/en/lif/dat/1989/en_389L0552.html

אתר רשת הטלביזיה ARTE:

<http://www.arte-tv.com>

אתר נציגות האיחוד האירופי בישראל:

<http://eu-del.org.il>

אתר האגודה הישראלית לחקר האינטגרציה האירופית:

http://biu.ac.il/soc/iasei/html/iasei_1_menu.htm

אתר חיפוש נושאים אירופים באוניברסיטת תל-אביב:

<http://www.tau.ac.il/soclib/europa.html>